

Zitting 1979–1980

16 236 (R 1148)

Statuut van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Industriële Ontwikkeling (UNIDO), met bijlagen; Wenen, 8 april 1979

Nr. 1

Ter griffies van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen 6 juni 1980. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of de Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen te kennen worden gegeven op uiterlijk 6 juli 1980

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 2 juni 1980

Ter voldoening aan het bepaalde in het tweede lid van artikel 60 en onder verwijzing naar het derde lid van artikel 61 van de Grondwet, alsook naar het eerste lid van artikel 24 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij de Engelse en de Franse tekst en de vertaling in het Nederlands over te leggen van het op 8 april 1979 te Wenen tot stand gekomen Statuut van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Industriële Ontwikkeling (UNIDO), met bijlagen (Trb. 1980, 13 en 75).

Een toelichtende nota bij deze overeenkomst gelieve u hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd.

Aan de Gouverneur van de Nederlandse Antillen is verzocht hogerge-noemde stukken op 6 juni 1980 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen.

De Gevolmachtigde Minister van de Nederlandse Antillen is van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. van der Klaauw

TOELICHTENDE NOTA

Inleiding

Op 1 januari 1967 werd, ingevolge resolutie 2152 (XXI)¹ van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, de Organisatie van de Verenigde Naties voor Industriële Ontwikkeling (UNIDO; United Nations Industrial Development Organization) ingesteld. Deze organisatie, orgaan van de Algemene Vergadering, heeft tot doel de bevordering en versnelling van de industrialisatie van de ontwikkelingslanden en de coördinatie van alle VN-activiteiten op dat gebied.

Naar aanleiding van de wijze waarop deze taken de daaropvolgende jaren werden uitgeoefend, werden tijdens de Tweede Algemene Conferentie van de UNIDO, welke van 12 tot en met 26 maart 1975 in Peru werd gehouden (de Eerste Algemene Conferentie vond plaats in 1971 te Wenen), de zogenaamde «Lima Declaration and Plan of Action on Industrial Development and Coöperation» (hierna te noemen de Verklaring en het Actieplan) aangenomen.

Dit Actieplan voorzag in een uitbreiding en intensivering van de activiteiten van de UNIDO, in het optreden van deze organisatie als centrale coördinator op het gebied van de industriële ontwikkeling binnen het VN-systeem en in het vergroten van de mogelijkheid om bijstand te verlenen aan de ontwikkelingslanden. Om dit te bereiken was het noodzakelijk om de autonomie en de taken van de UNIDO uit te breiden en de organisatie van de nodige financiële middelen te voorzien. Te dien einde werd de Algemene Vergadering aanbevolen dat de UNIDO zou worden omgevormd tot een gespecialiseerde organisatie van de Verenigde Naties.

Tevoren had de Nederlandse Regering zich op het standpunt gesteld dat een dergelijke omvorming niet noodzakelijk was en schadelijk zou kunnen zijn voor de noodzakelijke eenheid van beleid in het systeem der Verenigde Naties. Op grond van de uitgebreide bevoegdheden voor de UNIDO en het feit, dat dan voor de industriële sector een zelfde structurele relatie met de VN tot stand zou komen als er reeds voor andere sectoren (voedsel, gezondheid, onderwijs etc.) bestaat, heeft de Regering indertijd met het voorstel van de ontwikkelingslanden alsnog kunnen instemmen. In het systeem der Verenigde Naties zijn diverse mogelijkheden ingebouwd om ook op deze wijze tussen verschillende autonome organisaties voldoende eenheid van beleid tot stand te brengen en tot een samenhangende ontwikkelingspolitiek op wereldschaal te komen.

Bij resolutie 3362 (S-VII) van 16 september 1975¹, bekrachtigde de Algemene Vergadering bovengenoemde aanbeveling en werd er een intergouvernementele commissie ingesteld ter voorbereiding van een ontwerp-Statuut. Deze commissie, die voor alle VN-leden open stond, kwam vijfmaal bijeen. Zij beëindigde op 2 april 1977 haar taak met de opstelling van een ontwerp-Statuut, waarin echter nog een aantal kwesties onopgelost bleven.

De Algemene Vergadering besloot bij Resolutie 32/167¹ van 19 december 1977 tot het houden van een diplomatieke conferentie, die de nog openstaande kwesties zou moeten oplossen en het UNIDO-Statuut definitief zou moeten opstellen. Deze conferentie kwam van 20 februari 1978 tot en met 10 maart 1978 te New York bijeen, doch bereikte geen resultaat. Gezien het falen van deze conferentie, besloot de Algemene Vergadering bij Resolutie 33/161¹ van 20 december 1978 om een tweede diplomatieke conferentie bijeen te roepen. Deze werd op 19 maart 1979 te Wenen geopend waar zij op 8 april 1979 haar werkzaamheden besloot met de aanvaarding bij consensus van het Statuut van de UNIDO. De authentieke tekst van dit statuut is behalve in de officiële talen tevens in het Arabisch vastgesteld. Dit heeft zijn oorzaak in het feit dat het gebruik van het Arabisch in de Verenigde Naties, met name in de Algemene Vergadering en haar zeven hoofdcommissies, en in de vergaderingen van de gespecialiseerde organisaties inmiddels algemeen gebruik is geworden. Het Arabisch is derhalve, ook volgens het reglement van

¹ Nedergelegd op de bibliotheek ter inzage.

orde van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, een werktaal geworden, terwijl het van diverse gespecialiseerde organisaties inmiddels een officiële werktaal is. Er zijn diverse pogingen ondernomen, onder meer via een studie van de Gemeenschappelijke Inspectiedienst van de Verenigde Naties, om te bezien op welke wijze het gevaar van uitbreiding van het aantal werk- en/of officiële talen kan worden verminderd. Van Nederlandse zijde zal gepoogd worden het aantal talen niet verder te doen uitbreiden, doch invoering van het Arabisch, inmiddels een aantal jaren geleden, kon noch om politieke redenen noch vanwege het aantal Arabisch sprekende landen worden tegengehouden.

De belangrijkste geschilpunten tijdens de onderhandelingen in het kader van de conferentie, betroffen de financiering van de UNIDO, de vraag welke «verhouding» er bestond tussen de Preambule en de tekst van het verdrag en de samenstelling van de Industriële Ontwikkelingsraad. Wat de financiering van de UNIDO betreft verschilden de ontwikkelingslanden en de Oostbloklanden van opvatting. De ontwikkelingslanden hechtten er groot belang aan dat 6 % van de gewone begroting besteed zou worden aan de financiering van de operationele activiteiten. De Oostbloklanden wensten daarentegen dat deze activiteiten slechts uit de vrijwillige bijdragen bekostigd zouden worden. Het geschil werd ten slotte ten gunste van de ontwikkelingslanden beslecht toen deze landen de steun ontvingen van de Westerse geïndustrialiseerde landen. Een ander belangrijk punt van geschil vormde de wens van de ontwikkelingslanden de inhoud van de Preambule tot materiële verdragstekst te maken door in artikel 2 te bepalen dat de doelstellingen van de UNIDO vervuld zouden moeten worden in overeenstemming met de beginselen genoemd in de Preambule. Deze wens stuitte op verzet van de Westerse geïndustrialiseerde landen, omdat het in de bedoeling lag in de Preambule onder meer te verwijzen naar de Nieuwe Internationale Economische Orde als omschreven in resoluties van de zevende speciale zitting van de Algemene Vergadering der Verenigde Naties en naar het Handvest voor economische rechten en plichten voor staten en het juridisch karakter van die instrumenten zou veranderen door bedoelde inhoud van artikel 2. De ontwikkelingslanden bleken bereid hun wens ter zake van de band Preambule-materiële verdragstekst te laten vallen, toen de Westerse geïndustrialiseerde landen bereid bleken tot concessies ter zake van het derde geschilpunt, de samenstelling van de Industriële Ontwikkelingsraad, waarop hieronder bij de bespreking van die raad nader zal worden ingegaan.

UNIDO en de Verenigde Naties

De koers die de UNIDO bij de uitvoering van haar werkprogramma volgt, wordt in belangrijke mate bepaald door de tijdens de Tweede Algemene Conferentie van de UNIDO aanvaarde Verklaring met bijbehorend actieplan. In de Verklaring staat centraal het streven naar het opvoeren van de productiecapaciteit in de ontwikkelingslanden. Het concrete doel daarbij is dat in het jaar 2000 zo mogelijk 25% van de totale industriële productie uit de ontwikkelingslanden afkomstig moet zijn (in 1975 was dit 7 %).

Het actieplan dringt niet alleen aan op uitbreiding van operationele activiteiten en onderzoek ten behoeve van de industriële ontwikkeling van ontwikkelingslanden, maar benadrukt tevens de rol van de UNIDO als een kader voor overleg tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden, en tussen ontwikkelingslanden onderling.

Een van de functies van de UNIDO binnen de Verenigde Naties vormt de verlening van technische hulp voor de bevordering van industriële ontwikkeling. Het pakket diensten dat hiervoor beschikbaar is, is omvangrijk en van gevarieerde samenstelling.

In 1978 werd in totaal ruim US \$ 55 mln. voor ontwikkelingsactiviteiten uitgegeven, bijna de helft (\$ 22,5 mln.) werd besteed aan de uitbesteding van ontwikkelingsprojecten. Een vergelijkbaar bedrag (\$ 25 mln.) was bestemd

om deskundigen te bekostigen. Met de overige fondsen werden in hoofdzaak trainingsactiviteiten van uiteenlopende opzet gefinancierd.

De in het kader van het actieplan verleende technische hulp wordt geconcentreerd op de opbouw van industriële capaciteit op vier prioriteitsgebieden: de metaal- en chemische industrie, machine- en instrumentenbouw en de industrialisering van de agrarische sector. Daarnaast wordt assistentie verleend bij het algemene industriebeleid van ontwikkelingslanden en bij de technische voorbereiding van belangrijke investeringen. Evenals bij andere onderdelen van het VN-systeem is de hulp vooral gericht op Afrika en Azië (bijna tweederde van het totaal).

Latijns-Amerika en Europa (Middellandse-Zeegebied) ontvangen respectievelijk twaalf en zestien procent van de beschikbare fondsen. De resterende gelden worden gebruikt ter financiering van (inter)regionale en mondiale projecten.

Als belangrijkste donor voor technische hulpactiviteiten van de UNIDO treedt op het VN-ontwikkelingsprogramma (UNDP). Als uitvloeisel van het actieplan beschikt de UNIDO daarnaast over een eigen ontwikkelingsfonds, waaraan landen op vrijwillige basis kunnen bijdragen. De tijdens de Tweede Algemene Conferentie aanvaarde jaarlijkse doelstelling voor dit fonds van \$ 50 mln. blijkt evenwel moeilijk te verwezenlijken: tot dusver bedragen de jaarlijkse donaties slechts ruim \$ 10 mln.

In het kader van het Nederlandse beleid om bij de financiering van technische hulp door het VN-systeem de centrale rol van UNDP te benadrukken wordt dezerzijds geen rechtstreekse financiële bijdrage aan de UNIDO verleend.

De functie van de UNIDO is versterkt door de instelling van een reeks consultaties tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden met als doel om tot een betere en meer evenwichtige verdeling van de mondiale industriële productie te komen. Consultaties hebben tot dusver onder andere plaatsgevonden over de kunstmestindustrie, ijzer- en staalindustrie, leerproducten, plantaardige oliën en vetten en de petrochemische industrie. (Voor gegevens ter zake wordt verwezen naar het «Annual Report of the Executive Director 1978, Industrial Development Board», Vienna, April-May 1979, blz. 67 e.v.) De ervaringen met deze vorm van overleg, waaraan naast vertegenwoordigers van regeringen ook vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties hebben deelgenomen, zijn overwegend gunstig.

De derde Algemene Conferentie van UNIDO werd van 21 januari–8 februari 1980 te New Delhi gehouden. Ondanks de intensieve onderhandelingen tijdens deze Conferentie is het niet gelukt tot een consensus te komen. De uitgangspunten van de Groep van 77 waren geformuleerd tijdens een vergadering van deze groep op ministerieel niveau in Havana in december 1979 en hadden hun beslag gekregen in de z.g. Havannaverklaring. Te zamen met een tijdens UNIDO III geformuleerd actieprogramma vormde dit de uitgangspositie van de Conferentie. Deze positie kwam in het kort op het volgende neer:

- een herbevestiging van de Lima-doelstelling, die echter zou moeten worden onderverdeeld in regionale en sectorale sub-doelstellingen.
- deze sub-doelstellingen zouden moeten worden gerealiseerd door enerzijds additionele investeringen in de industriële sector te doen plaatsvinden en anderzijds door het overbrengen van niet rendabele industrieën in de geïndustrialiseerde landen naar ontwikkelingslanden (de z.g. «redeployment»).
- de financiering van de investeringen zou moeten worden gevonden uit eigen besparingen plus hulpverlening, waarbij werd gedacht een bedrag van \$ 600 mld. boven het huidige hulpbedrag bijeen te brengen tot en met het jaar 2000.
- het bestaande consultatiemechanisme zou moeten worden omgezet in een permanent mechanisme waarbinnen concrete onderhandelingen zouden moeten worden gevoerd om te komen tot overeenstemming over maatregelen nodig om de doelstellingen per sector te bereiken.

Daar de verwezenlijking van bovengenoemde punten een ver gaande overheidsbemoeienis met zich mee zou brengen, stuitte dit op weerstand van het Westen. Aangezien geen overeenstemming kon worden bereikt is de Havannaverklaring en het actieprogramma van de Groep van 77 als één pakket in stemming gebracht, hetgeen resulteerde in een tegenstem van alle Westerse landen. Gezien het stemmenoverwicht van de Groep van 77 is dit pakket, nu New Delhi-verklaring en -actieprogramma geheten, met meerderheid van stemmen aangenomen.

Het falen van de conferentie moet met name worden toegeschreven aan het optreden van een aantal «hardliners» binnen de Groep van 77 (Iran, Irak, Algerije, Cuba en Mexico). De tegenstem van de Westerse landen dient te worden geïnterpreteerd als een signaal naar de Groep van 77 hun starre houding te laten varen tijdens de komende NRGN (New Round of Global Negotiations)-onderhandelingen. Hopelijk zal dit leiden tot verbetering van het onderhandelingsklimaat, iets waar beide partijen baat bij hebben.

Vaststelling en financiering van activiteiten

Volgens het statuut vinden de activiteiten van de UNIDO plaats op basis van een werkprogramma alsmede enerzijds een gewone begroting en anderzijds een operationele begroting. De gewone begroting voorziet niet alleen in uitgaven betreffende administratie, onderzoek en andere lopende uitgaven, maar ook in operationele uitgaven en wel tot een maximum van 6% van de gewone begroting. Dit percentage komt overeen met de huidige situatie, aangezien ook in de gewone begroting van de VN een voorziening van deze orde voor operationele uitgaven is opgenomen. De Regering heeft dit beginsel ook altijd gesteund, omdat op die wijze wordt erkend, dat de operationele activiteiten een gewoon onderdeel van de werkzaamheden van elke organisatie zijn. Het vaste percentage van zes moet worden gezien als een politiek compromis; de Oosteuropese en meeste Westelijke landen vrezen immers een ongebreidelde groei van deze activiteiten, welke zij toch bij voorkeur uit vrijwillige bijdragen gefinancierd zien. Uiteraard wordt bovendien de taak van de Economische en Sociale Raad verzwaaard, aangezien die het geheel van de operationele activiteiten van alle organisaties van het VN-systeem beleidsmatig moet coördineren. Er zijn echter in het kader van de herstructurering van het systeem der Verenigde Naties recentelijk beslissingen genomen, welke deze coördinatie moeten vereenvoudigen.

Al de bovengenoemde uitgaven worden gefinancierd uit de verplichte bijdragen van de leden. Deze bijdragen worden vastgesteld volgens een schaal welke met twee-derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen door de conferentie wordt aangenomen. Deze schaal wordt gebaseerd op die van de Verenigde Naties (artikel 15). De operationele begroting voorziet in uitgaven betreffende technische bijstand aan ontwikkelingslanden en wordt uitsluitend gefinancierd uit vrijwillige bijdragen.

Ingevolge artikel 14 worden zowel het programma als beide begrotingen in eerste instantie opgesteld door de directeur-generaal van de organisatie. Zijn voorstellen worden via de Programma- en Begrotingscommissie (PBC), die ze eventueel van aanbevelingen kan voorzien, aan de Industriële Ontwikkelingsraad voorgelegd. De raad stelt daarop (al of niet gewijzigd) de ontwerpen vast, waarna ze ter goedkeuring aan de conferentie worden overgelegd. De conferentie keurt het programma en de beide begrotingen met twee-derde meerderheid der uitgebrachte stemmen goed. Zij kan het programma en de begrotingen wel wijzigen, doch indien een wijziging extra uitgaven van de Organisatie met zich meebrengt, moet de directeur-generaal hiervan een raming maken die wederom via de PBC door de raad moet worden vastgesteld, waarop de conferentie de wijziging met twee-derde meerderheid van alle leden goedkeurt.

Gelet op de samenstelling van de PBC en de raad en de stemverhouding in die organen betekent deze regeling dat kostenverhogende wijzigingen de stem behoeven of van de ontwikkelingslanden en de Westerse industrielanden of van de ontwikkelingslanden en de landen van het Oostblok.

Lidmaatschap

Alle staten die lid zijn van de Verenigde Naties, enige gespecialiseerde organisaties of de Internationale Organisatie voor Atoomenergie, kunnen lid worden van de UNIDO. Alle andere staten kunnen op voorstel van de raad en na besluit van de conferentie eveneens het lidmaatschap van de organisatie verwerven (artikel 3, eerste en tweede lid). Een staat die van het lidmaatschap van de Verenigde Naties is geschorst (artikel 5 van het Handvest), is automatisch geschorst als lid van de UNIDO (artikel 5, eerste lid). Een lid dat niet aan zijn financiële verplichtingen voldoet, verliest zijn stemrecht in de organisatie; niettemin kan ieder orgaan beslissen dat het betrokken lid toch het stemrecht mag uitoefenen indien is vastgesteld dat de verplichtingen niet zijn nagekomen om redenen buiten de macht van de betrokken staat (artikel 5, tweede lid).

De Algemene Conferentie

Ieder lid van de UNIDO is vertegenwoordigd in de Algemene Conferentie en heeft één stem, zoals in de meeste organisaties gebruikelijk is (artikel 8, eerste en zesde lid). Behoudens enkele belangrijke uitzonderingen, zoals de goedkeuring van het programma en de begrotingen, de vaststelling van de verplichte bijdragen, alsmede de aanneming van wijzigingen van het statuut (artikel 23), beslist de conferentie met gewone meerderheid van stemmen.

De Industriële Ontwikkelingsraad

De Industriële Ontwikkelingsraad, die als dagelijks orgaan fungeert, bestaat ingevolge artikel 9, eerste lid, uit 53 leden, welke benoemd worden door de conferentie. De verdeling van de zetels is als volgt: 33 voor de Groep van 77 (de ontwikkelingslanden), 15 voor Groep B (de Westerse industrielanden) en 5 voor Groep D (de Oostbloklanden). Hiermede is afgeweken van de «oude» (evenredige) verdeelsleutel, krachtens welke de zetelverdeling 30-15-5 zou moeten zijn. De oorzaak hiervan is dat de Groep van 77 ten minste 33 zetels wenste op grond het principe van een grotere democratisering in organen van internationale organisaties en in verband met problemen rond de zetelverdeling in deze groep. Met deze wens kon de B-Groep, die de voorkeur gaf aan de «oude» verdeelsleutel, zich ten slotte verenigen, omdat de huidige verdeling voldoet aan haar eis dat geen afzonderlijke groep de twee resterende kan overheersen voor wat betreft wezenlijk belangrijke aangelegenheden waarvoor een twee-derde meerderheid vereist is. Onderwerpen waarvoor dit geldt zijn vastgelegd in het statuut of in de procedureregels van de Raad. Behoudens deze uitzondering besluit de Raad met gewone meerderheid van stemmen.

De Programma- en Begrotingscommissie

De Programma- en Begrotingscommissie bestaat uit 27 leden welke worden gekozen door de Algemene Conferentie. De zetels zijn als volgt verdeeld: 15 voor de Groep van 77, 9 voor Groep B en 3 voor Groep D. De PBC beslist met een meerderheid van twee-derde van het aantal uitgebrachte stemmen (artikel 10).

De directeur-generaal

De directeur-generaal wordt benoemd door de Algemene Conferentie op voorstel van de Raad. De directeur-generaal is niet alleen het hoofd van het secretariaat, maar is tevens verantwoordelijk voor en geeft leiding aan de werkzaamheden van de organisatie (artikel 11). Zijn belangrijke rol komt met name tot uitdrukking in het feit dat hij, en niet de PBC die slechts een adviserende taak heeft, het programma en de begrotingen ontwerpt (artikel 14,

eerste alinea). Met deze regeling, die overigens gebruikelijk is, is tegemoetgekomen aan de wens van de Groep van 77 om door het toekennen van slechts een adviserende taak aan de PBC de invloed van de donorlanden (die in dit orgaan een grote zeggenschap hebben) te beperken.

Het Industrieel Ontwikkelingsfonds

Alle vrijwillige bijdragen aan de organisatie worden in het Industrieel Ontwikkelingsfonds gestort. Het Fonds neemt geen zelfstandige plaats in binnen de structuur van de UNIDO. Het beheer berust bij de directeur-generaal en geschiedt conform richtlijnen, die worden opgesteld door de conferentie of door de Raad namens de conferentie. Om de reden hiervoor vermeld is de Regering niet voornemens aan dit Fonds te gaan bijdragen.

Samenwerking met de Verenigde Naties en andere organisaties

De UNIDO zal als gespecialiseerde organisatie overeenkomstig artikel 57 juncto artikel 63 van het Handvest van de Verenigde Naties een samenwerkingsovereenkomst sluiten met de Verenigde Naties (artikel 18).

De organisatie zal voorts nauw samenwerken met andere organisaties binnen het VN-systeem, met andere gouvernementele en intergouvernementele organisaties, alsmede met niet gouvernementele en andere organisaties, waarvan de werkzaamheden met die van de UNIDO verbonden zijn (artikel 19). Er vindt reeds samenwerking plaats met deze groepen organisaties. Zij bestaat voor wat betreft de organisaties behorend tot de VN-familie uit het houden van gemeenschappelijke vergaderingen. Dit geschiedt in het bijzonder met de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO), de Voedsel- en Landbouworganisatie der Verenigde Naties (FAO), de Organisatie der Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO) en de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Handel en Ontwikkeling (UNCTAD). Voorts wonen stafleden van de UNIDO vergaderingen van andere VN-organisaties bij. Er zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten met bij voorbeeld de Intergouvernementele Maritieme Consultatieve Organisatie (IMCO) en het Bureau van de Verenigde Naties voor Rampenhulp (UNDRO). Daarnaast is er de samenwerking, zoals die ook met organen en organisaties plaatsvindt, die niet tot de VN-familie behoren (zoals de Conferentie voor Industriële Ontwikkeling (IDCAS) (Arabische Staten)). Zij bestaat uit het steun verlenen bij het opstellen van rapporten, het verrichten van studies en het voorbereiden van conferenties.

Zetel

De zetel van de organisatie blijft gevestigd in Wenen. De zetel kan evenwel met een meerderheid van twee-derde van alle leden door de Algemene Conferentie veranderd worden (artikel 20).

Geschillenbeslechting

Geschillen tussen leden welke niet langs diplomatieke weg kunnen worden opgelost, worden, tenzij de partijen bij het geschil anders overeenkomen, voorgelegd aan de Raad. Indien de Raad het geschil niet tot bevrediging van alle partijen oplost, kunnen de partijen het geschil voorleggen aan hetzij het Internationale Gerechtshof, hetzij aan een arbitragetribunaal, hetzij aan een verzoeningscommissie.

Ten slotte zal naar alle waarschijnlijkheid de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties besluiten de Algemene Conferentie en de Raad toe te staan het Internationaal Gerechtshof om advies te vragen over iedere juridische kwestie welke zich op het gebied van de Organisatie voordoet (artikel 22).

Wijzigingen van het Statuut

Met betrekking tot de parlementaire aspecten van de wijzigingsprocedures, vervat in artikel 23, valt het volgende op te merken.

Met betrekking tot voorstellen tot wijzigingen beslist de Conferentie bij tweederde meerderheid. Wijzigingen komen dus tot stand door middel van een besluit van een (orgaan van een) volkenrechtelijke organisatie. Voor het van kracht worden van de wijzigingen is echter vervolgens aanvaarding door tweederde dan wel drievierde van de lid-staten vereist. Dit aanvaarden is een rechtshandeling waardoor (eraan medegewerkt wordt dat) het Koninkrijk wordt gebonden aan een (wijziging van een) overeenkomst, en is dus gelijk te stellen aan bekrachtiging in de zin van artikel 60, tweede lid, van de Grondwet. Tot deze aanvaardingen voor het Koninkrijk zal dan ook ingevolge genoemde grondwetsbepaling niet kunnen worden overgegaan dan nadat de wijzigingen parlementair zullen zijn goedgekeurd.

Zoals in het voorgaandeesignaleerd, kan het zich echter voordoen dat het Koninkrijk wijzigingen (nog) niet heeft aanvaard en dat deze toch ook voor het Koninkrijk verbindend worden; namelijk omdat zij door voldoende andere lid-staten aanvaard zijn, en dus voor alle lid-staten verbindend zijn geworden.

Als dit zich voordoet, is niet alsnog parlementaire goedkeuring van de wijzigingen vereist, aangezien, doordat het vereiste van aanvaarding is komen te vervallen, artikel 67 van de Grondwet, betreffende besluiten van (organen van) volkenrechtelijke organisaties, dan van toepassing is. De binding vloeit in zo'n geval niet voort uit een nadere rechtshandeling van het Koninkrijk docht uit de bepaling van de overeenkomst, die de binding voor de niet-bekrachtigende staten voorschrijft.

Inwerkingtreding

Het Statuut treedt in werking nadat minstens 80 staten, die het Statuut hebben geratificeerd, aanvaard of goedgekeurd, daartoe een besluit hebben genomen¹. De gedachte die hierachter ligt, is dat het nodig is dat de betrokken landen onderling de praktische aspecten van de inwerkingtreding regelen voordat deze een feit wordt.

Werkingsfeer

Voor wat betreft het Koninkrijk zal het Statuut gelden voor het gehele Koninkrijk.

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
J. de Koning

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C. A. van der Klaauw

Lijst van landen die op het moment van de overlegging het Statuut hadden geratificeerd, aanvaard of goedgekeurd

Volksrepubliek China
Republiek der Filipijnen
Republiek India
Republiek Joegoslavië
Malagassische Republiek
Verenigde Mexicaanse Staten
Republiek Nicaragua
Islamitische Republiek Pakistan
Trinidad en Tobago

¹ Als bijlage bij deze toelichtende nota is bijgevoegd een lijst van landen, die op het moment van de overlegging het Statuut hadden geratificeerd, aanvaard of goedgekeurd.